

GERARD EN JANNET VAN WINKOOP

'Iets waar je voor knokt heeft meer waarde dan wat je cadeau krijgt'

Een gezellig en interessant gesprek aan de keukentafel met de voorzitter van de NFE Gerard van Winkoop (55 jaar) en zijn echtgenote Jannet (52 jaar). Ze zijn al 32 jaar samen en hebben 5 kinderen, Annet, Gert, Heleen, Gijs en Laura. Beiden zijn van agrarische afkomst met in beide families een broer die de ouderlijke boerderij overnam. Samen met niks begonnen dus. Een zeer bescheiden opstelling ("is zo'n interview echt nodig") maar... wel een duidelijke mening. Altijd met respect voor de ander. Gelovig ook. Nu 9000 moederdieren thuis, 3000 bij hun zoon en nog eens 9000 elders samen met een jongere collega. Daarnaast 15 'koetjes', 15 eigen paarden en nog ongeveer 35 stuks die ze voor zo'n 10 anderen 'rijden' en verzorgen. Op hun erf scharrelen voldoende kippen om de hele familie elke dag te voorzien van een vers eitje.

Dit gesprek vond plaats vóór de uitspraak van het Europese Hof op 9 november 2017. Natuurlijk is ook Gerard daarover erg teleurgesteld maar na telefonisch overleg geeft hij aan "wat gezegd is blijft gezegd. Er verandert niets aan de inhoud van het verhaal, niet wat betreft mijn positie als voorzitter en ook niet als nertsenhouder". Het gesprek is in de basis opgesplitst in 2 delen. Gerard als nertsenhouder en Gerard als voorzitter van de NFE. Het is natuurlijk onvermijdelijk dat dit af en toe door elkaar loopt. De Voordijk B.V. is duidelijk een familiebedrijf. Ontvangst met koffie en door Jannet zelfgebakken cake in de prachtige kantine. Gebouwd door hun schoonzoon. Gerard: "Hij begon voor zichzelf en kon zo mooi (niet alleen aan ons maar ook aan de buitenwereld) laten zien wat hij allemaal in zijn mars heeft." Aan tafel zitten ook hun 2 vaste krachten, zoon Gert en neef Evert, en hun momenteel ook meewerkende net afgestudeerde zoon Gijs. Na de gezamenlijke pauze in de 'kantine' verhuis ik met Gerard en Jannet naar de gezellige woonkeuken in het naastgelegen huis."

Jacqueline Manders, Communicatie

Zoals altijd, beginnen bij het begin. Hoe is het zo gekomen?

Jannet: "We zaten op hetzelfde schooltje in Putten maar woonden precies aan de andere kant van het dorp en kenden elkaar niet. Op een van de feestjes in het dorp veranderde dat en in 1986 zijn we getrouwd." Gerard: "Op mijn veertiende ging ik al eens mee met onze buurman. Hij was chauffeur bij Flevo. Zo kwam ik voor het eerst in contact met nertsen. Later heb ik er regelmatig mee gewerkt via de agrarische bedrijfsverzorging. In drukke periodes werd ik dan ingeschakeld. Jannet en ik zijn beiden van boerenafkomst en wilden graag iets voor onszelf beginnen. De ouderlijke boerderijen waren al 'vergeven' dus moesten we samen op zoek naar iets anders. Eind jaren 80 kon je ook al niet meer zo makkelijk met koeien beginnen. Nadat we daarvoor in Denemarken en Canada hadden gekeken besloten we in 1989 voor deze prachtige plek in ons geboortedorp te kiezen en te starten met 1500 nertsen. In het begin had ik daar nog een volledige baan bij, later werd dit half. Bij de uit-

breiding naar 3000 fokdieren heb ik ook die opgezegd. Het klinkt tegenstrijdig maar zeer waarschijnlijk had ik minder nertsen gehad als er niet zoveel bezwaren gekomen waren. Milieuoffensief was hier in Putten het meest actief met Volkert van de Graaf voorop. Ten tijde van de moord op Pim Fortuyn liepen hier in Putten wel zo'n 100 bezwaarschriften. Als we voor koeien hadden gekozen, zaten we nu ook in onzekerheid. Daarnaast is melken een dagelijks meermaals terugkerend gebeuren. We hebben gewoon heel bewust gekozen voor iets wat we heel leuk en verantwoord goed vinden. Datzelfde advies geven we ook aan onze kinderen. Ze werken snoeihard maar doen dat wel met heel veel plezier. Gert moet eerst thuis de dieren verzorgen, daarna komt hij hierheen en 's avonds weer het omgekeerde."

Met het verschil in startpositie van beide zoons begint dit verhaal meteen met een belangrijk onderwerp, de toekomst van de nertsenhouderij. Gert kon 5 jaar geleden nog net instappen en iets voor zichzelf opzetten. Zijn stages op de middelbare landbouwschool stonden volledig in het teken van de nertsenhouderij. Het gemengde bedrijfje met een aantal kleine schuurtjes, waar hij met echtgenote en inmiddels 2 kinderen woont, is door de jaren heen omgebouwd tot een mooie locatie met 2 hallen voor 3000 fokteven en een camping. Gerard: "Die twee bijten elkaar helemaal niet. Dat gaat prima samen. Hoe de toekomst voor Gert er verder uit ziet is de vraag. Onlangs hebben we voor het eerst echt een avond bij elkaar gezeten met Gert en zijn vrouw Anita. Je kunt de discussie over de toekomst niet eeuwig voor je uit blijven schuiven. Voor Gijs ligt de situatie heel anders. Hoe ga je daarmee om? Gijs heeft net zijn diploma van de HAS binnen en heeft in diverse takken van sport stage gelopen o.a. ook bij de Rabobank. Hij zal voor zichzelf moeten uitzoeken wat het beste bij hem past. Hij kijkt om zich heen maar is geloof ik ook meer een buitenmens. Hij verdeelt nu zijn tijd over de nertsen en de paarden."

Paarden spelen bij ons ook een belangrijke rol. Zowel ikzelf als een aantal van onze kinderen rijden paard. We hebben er zelf 15 en daarbij nog zo'n 35 van 10 anderen die ook gereden en verzorgd moeten worden. Dat begint met dressuur. Zo leert een paard luisteren. Dressuur is ook voor een springpaard de beste basis. Gijs kan zich voor een groot deel in de paardenwereld redden en zal uiteindelijk met gezond verstand zijn hart moeten volgen. Veel vrienden van Gert waren ook graag nertsenhouder geworden als ze de kans hadden gekregen. Het blijft natuurlijk vreselijk dat de politiek dit allemaal de nek om heeft gedraaid. Onze kinderen moeten zelf de mogelijkheden bekijken. Daar worden ze inventief van. Natuurlijk mogen ze altijd hulp vragen als ze goede kansen zien." Jannet: "Toen het dak in de tachtiger jaren door een vreselijke storm van ons oude huis af waalde besloten wij van het verzekeringsgeld eerst een shed te zetten. Wij hebben in die prille beginfase onze ouders zelfs een keer om een maand voergeld gevraagd omdat we er anders net niet uit kwamen. Zij zullen toen ook best wel eens met hun hoofd geschud hebben maar ze hielpen ons wel. Dat proberen wij natuurlijk ook bij onze kinderen."

We zijn in jullie levensverhaal blijven steken bij 3000 nertsen. Inmiddels zijn dat er veel meer geworden.

Gerard: "Dat klopt maar we doen het niet allemaal alleen. Zoals ik al zei verzorgt Gert er 3000 bij zijn huis. Hier zitten er inmiddels 9000 waarvan mijn jongere broer er ook een aantal verzorgt. Hij helpt ons ook bijvoorbeeld in de paartijd en de pelstijd. Dat is ook echt helemaal zijn ding en ik vind dat helemaal geweldig. Nu lukt dat natuurlijk niet maar in de goede jaren haalde hij hier voor zichzelf een extra salaris uit. Hij heeft nog 3 kleine kinderen die hier (net als die van ons vroeger) ook de hele dag rondlopen tussen de nertsen. Eerst vallen ze in slaap op de voermachine, dan fietsen ze er op die kleine fietsjes achteraan, daarna verzorgen ze de pups etc.. Niks mooier dan dat. Samen met Wilco van der Horst hebben we elders nog 9000 fokdieren. Hij komt hier uit het dorp maar is geen boerenzoon. Hij is veel jonger dan ik, heeft Wageningen gedaan maar wilde liever met zijn handen werken en iets voor zichzelf beginnen. Echter, liever niet alleen. Hij woont vlakbij en heeft inmiddels 4 kinderen. Jannet: "We hebben een super leuk contact met hem. We doen sowieso veel dingen samen met anderen. In de pelstijd helpt de hele familie mee. Niet alleen onze eigen kinderen maar ook broers en zussen en daar weer kinderen van. We onthouden alleen, we schrappen of drogen niet. Iedereen heeft zo zijn eigen taken. Wie niet op de farm helpt doet bijvoorbeeld boodschappen of kookt. Onze dochter Heleen werkt bijvoorbeeld in de gehandicaptenzorg maar neemt in november altijd 3 weken vakantie. Te gezellig om er niet bij te zijn. Alle aanhang doet ook mee. Er zijn ook nooit liefdes op afgeknapt. We zijn met niks begonnen en alles wat we opgebouwd hebben is eigenlijk gedaan met 'nertsengeld'. Gerard: "We begonnen met een klein stukje

grond voor het huis. De eerste paar hectare kregen we al snel van onze beide ouders. Om ons heen woonden een aantal kleinere boeren. Telkens wanneer een van hen stopte kochten we er weer een paar hectare bij. Dan 1,5 dan weer eens 3, zo sprokkelde we langzamerhand 35 ha grond bij elkaar. Afgelopen juli de laatste 3 ha die ook weer ergens aan grensden. Grond heeft voor ons ook emotionele waarde. Grond is emotie. Prachtig toch al die paarden die daarop lopen. In eerste instantie wilde ik koeienboer worden. Ik begon met 2 vaarskalfjes en al snel waren we volwaardig koeienboer. Collega's zeiden toen ook: oh jullie zijn toch echt boer geworden? Niet meer alleen van die 'ratten'? Jannet: "We hebben zelfs nog meegedaan met een scharrelvleesproject. We behoorden bij de eerste zes van Nederland maar wat een ellende was dat. Je had er een hoop werk mee en het leverde niks op. We hadden bijvoorbeeld al 3 keer geleverd voordat we ons eerste geld kregen. Uiteindelijk zijn we daar volledig mee gestopt. Die koeien en paarden hadden we gewoon omdat het kon dankzij de nertsen. Nu hebben we nog 15 koetjes. Is gewoon leuk. De stiertjes worden verkocht, de vaarsjes blijven. Sommigen blijven ter vervanging, anderen gaan naar de slacht. Onze diepvries zit vol. Met onze moestuin en onze scharrelkippen erbij, zijn we zo ook een beetje zelfvoorzienend."

Iedereen is natuurlijk ook benieuwd naar een aantal technische gegevens van jullie bedrijf zoals kleurslagen, gezondheidsstatus, huisvestingsvorm etc..

Gerard: "Wat ons betreft is dat geen geheim. Iedereen mag alles weten en ik stel het ook erg op prijs om tips te krijgen van collega's. Vooral dat laatste zie ik zelf ook min of meer als een

verplichting naar anderen toe. Je mag anderen niet doelbewust te kort doen. Als collega's betere ideeën hebben hoor ik ze zelf ook graag.

Onze farm bestaat voor 75% uit dieren met de kleur Wild en 20% Silverblue. De rest is Blackcross en Silvercross. Alleen Wild is ook maar saai toch? Countervrij blijven is ons niet gelukt. Vijftien jaar terug zijn we over gegaan op de Jodiumtest en de dieren zijn nu sterk en gezond. Ook de kwaliteit schiet nu met sprongen vooruit, nadat we een aantal malen vers bloed aangekocht hebben. Sinds 3 jaar tappen we onze jonge dieren 2x bloed. De oude teven tappen we in oktober en de jonge dieren begin december. De reuen en de jonge dieren tappen we begin februari nog een keer. 30% van je dieren te lang aanhouden is een beetje zonde maar 8% is wel te doen."

Jannet: "We kiezen dus voor de jodiumtest puur voor het gemak en ook een beetje vanwege de prijs. Eerlijk gezegd ook gewoon omdat het ons goed bevalt en we het al jaren op dezelfde manier doen. In een heel vroeg stadium hebben we een keer voor de ELISA-test gekozen. Toen beviel ons dat niet. De jongens zijn nu aan het tappen en morgen zoeken we ze meteen samen uit. Dat gebeurt heel gezellig hier in de keuken met een biertje erbij. Ondertussen kletsen we wat. Never change a winning team. Misschien zijn we daarin vastgeroest en moeten we ELISA nog eens een kans geven als het echt zoveel oplevert."

Extra aandacht maakt veel uit

Gerard: "Wat betreft huisvesting, vanwege ruimtegebrek zijn we in de goede tijd begonnen met 3 rennen op elkaar te zetten. Bij Leeyen waren ze in eerste instantie verbaasd over onze vraag naar rvs op de bovenren. Toen mochten daar 10 dieren in, nu nog 6. De grote

nesten houden we daarin bij elkaar. Vaak een oude teef met 5 pups. Soms maken we begin juni nog stabiele groepen die goed bij elkaar passen. Dat is extra werk maar levert wel resultaat op. Ons bevalt het prima. Ik ben ook van mening dat extra aandacht heel veel uit maakt. Jannet en ik kunnen nu langzamerhand wel af en toe even gemist worden maar in mijn ogen zijn er een aantal periodes per jaar dat je op de farm een heel inkomen kan verspelen door niet goed op te letten. Conditioneren in de winter moet bijvoorbeeld echt met zorg gebeuren en gedurende de werp- en de opgroeperiode is het zaak dat je goed naar de dieren kijkt. Kijken naar de dieren is belangrijker dan kijken naar de data op een kalender. Het oog van de meester hè. Wanneer je iets vreemds ziet moeten meteen alle alarmbellen gaan rinkelen. Vaak zoeken mensen fouten niet bij zichzelf maar schuiven ze af naar bijvoorbeeld het personeel, het voer, het weer etc... Zelf kijken we vooral goed naar onze uitval. Wij hebben het van dichtbij meegemaakt wat het betekent als dat mis gaat. Soms moet je gewoon iets doen, ook als je er geen vinger achter kunt krijgen. Kisten vol met gezonde pups is het mooiste dat er is. Dan ben ik tevreden. De mooiste cijfers zijn financieel gezien niet altijd de beste. Ik blijf van mening dat we moeten proberen de kosten laag te houden. We willen allemaal een boterham verdienen toch? Ik ben zelf ook wel eens noodgedwongen van voerfabriek gewijzigd maar nooit met ruzie. Gewoon omdat we iets anders wilden. Ik ken collega's die meerdere bedrijven voeren van beide voerfabrieken. Bij de een werkt dit, bij de ander dat. De ene nertsenhouder wil in de puptijd meer energie in het voer en de ander wil dat liever pas later. Doe het maar eens voor iedereen goed. Ik vind het ook schitterend wat Jan de Rond allemaal onderzoekt. Iedereen beslist voor zichzelf wat hij daar mee doet. Vooral de laatste jaren zijn er veel nieuwe ontwikkelingen geweest. Als voorzitter stel ik me naar buiten toe altijd neutraal op wat betreft ELISA of jodiumtest, voerfabrieken, veilinghuizen etc.. maar ook ik moet mijn eigen keuzes mogen/kunnen maken.

Het Europese WelFur programma is ook nieuw. Wat is je mening daarover?

"Het gros van de Nederlandse nertsenhouders heeft alles al keurig in orde. Die keus voor dierenwelzijn was al veel eerder onze keus. Ik doe natuurlijk mee met de controles en we hebben gekozen voor 1x per jaar. Wij leven al lang volgens die principes. Wij telen onze eigen groentes, eten onze eigen koeien en de eieren van onze eigen kippen, gebruiken kip- en vis afval om onze nertsen te voeren, gooien de

mest van de nertsen op het land waarop de mais groeit voor onze paarden etc.. De overheid promoot het gemengde bedrijf maar maakt regels voor de intensieve bedrijven. Dit strookt niet met elkaar. Je doet erin mee want je hebt geen keus maar er zit geen lijn in dit beleid. Ze moeten de regels niet moeilijker maken dan strikt noodzakelijk. Regels moeten geen doel op zich zijn."

Pas je deze filosofie ook toe op je eigen voorzitterschap? Wat zie je als je belangrijkste taak?

"Persoonlijk zie ik mezelf gewoon als een poppetje in het grote geheel. Niemand is onmisbaar. De NFE werkt natuurlijk volledig volgens democratische richtlijnen. Of ik wel of niet in het bestuur zit, of voorzitter van die club ben, voor mijn bedrijf maakt dat geen enkel verschil. Als bestuurder bewaak je de democratie. Je mag daar niet voor jezelf zitten. Anderen laten het ook echt niet gebeuren dat je een verkeerde keuze zou willen maken voor eigen gewin. Bepaalde poppetjes weten wel heel goed hoe de hazen lopen. Dat moet je wel zien en het is de kunst om daar goed mee om te gaan. In onze sector zijn de verschillen tussen de leden onderling heel groot. De een probeert op alle mogelijke manieren zijn hoofd boven water te houden terwijl de ander zijn schapjes al lang op het droge heeft en bijvoorbeeld volop bezig is met onroerend goed. Maar ook die laatsten willen de nertsen niet kwijt. Doordat we zo'n betrokken club zijn spelen emoties natuurlijk ook een rol en probeer je de verbinding tussen de leden onderling in stand te houden. Nog steeds bestaat het merendeel van de leden uit gezinsbedrijven. Dat maakt het mooi maar soms ook moeilijk."

Je bent voorzitter in moeilijke tijden. Hoe ga je daarmee om?

"We hadden natuurlijk vóór mijn aantreden een super voorzitter. Wim Knoppert deed het goed. Hij hield ook van vergaderingen die ergens over gingen. Ik zat natuurlijk nog maar kort in het kringbestuur en was een relatieve nieuw-

komer toen ik gevraagd werd om het voorzitterschap over te nemen. De reden was vreselijk maar iemand moest het doen. Omdat ik niet uit een nertsengezin kom ben ik de eerste 20 jaar alleen maar bezig geweest met het opzetten van mijn bedrijf. Daar kwam best veel bij kijken. De NFE is een prachtige vereniging en de nertsenhouderij een mooi beroep. Het is des te afschuwelijker dat er zo aan alle kanten aan ons wordt getrokken. Ik ben blij dat we een goed kantoor achter ons hebben staan. We hebben hun ondersteuning keihard nodig en zij bewijzen dit elke dag. Zonder hen is de saamhorigheid meteen weg denk ik en wordt alles meteen los zand. Te veel sectoren steken nog de kop in dat betreffende zand. Zij benoemen hun problemen niet en dan bestaan ze gemakshalve ook niet. Het gros van hun achterban wil het ook allemaal niet horen. De NFE zorgt ervoor dat ze ons in Den Haag niet vergeten. Gelukkig maakt onze achterban van hun hart ook geen moordkuil. Wij hebben als vereniging geen gebrek aan positief opbouwende kritiek. Ik heb ook liever dat ze alles openlijk in de vergadering roepen dan achter je rug om. Op deze manier kun je er als bestuur iets mee. Als voorzitter ervaar ik vaak een gezonde spanning maar ik lig er gelukkig niet wakker van. Ondanks alle problemen gaat het werk voorlopig nog een aantal jaren door. Daar verandert de uitspraak van Straatsburg niets aan. Je moet wel brood op de plank hebben toch? Ik heb altijd veel vertrouwen in het bestuur gehad. Hoop dat anderen dat nu ook in ons hebben."

Liggen er bij jullie al plannen op de plank voor de toekomst?

"Wanneer zich mogelijkheden aandienen grijpen we die wel. Voorlopig zien we de komende 6 jaar die we nog te gaan hebben wel als een kans om alles uit de nertsenhouderij te halen wat erin zit. We hopen op een paar betere jaren maar gaan vooral door omdat we nog steeds blij worden van dit werk. We moeten allemaal onze kop er goed bij houden en geen gekke dingen doen. Goed om je heen kijken hoort daar ook bij. Daarnaast bestaat het leven

niet alleen uit nertsen, al lijkt dat soms wel zo. Met een nuchter boerenverstand zijn er altijd kansen toch. Dan bedoel ik niet het verstand uit de Randstad. Jammer genoeg maakt 10% van ons land uit wat er in 90% van ons land gebeurt."

Hoe zit het met jullie kerstgedachte?

Jannet: "Kerst is het hele jaar door. Op 25 december vieren we wel speciaal de geboortedag van Jezus maar eigenlijk doen wij dat elke zondag. Wij voeren dan ook alleen de meest noodzakelijke werkzaamheden uit. Je wordt toch al zo geleefd. Ook de niet gelovigen vinden een rustdag in de week best fijn denk ik. Kerst in combinatie met het verbod op de sector? Je begint met z'n 2-en met nul budget en inmiddels heb je aardig wat opgebouwd, zijn er kinderen en kleinkinderen. Vooral dat laatste zien wij echt als een wonder. Gerard: "Maar het is wel echt onrechtvaardig en niet te begrijpen wat de nertsenhouderij wordt aangedaan. Wij realiseren ons goed dat dit voor sommige collega's niet te verkroppen is, maar gezondheid en geluk is toch nog steeds belangrijker dan werk. Het overheerst gelukkig niet ons leven. Ons geloof en onze manier van leven helpen ons om vertrouwen te houden in een goede toekomst hoe dan ook. Dat wensen wij iedereen toe met Kerst."

